

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

17 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoreiei Orhei, sediul central din 10 aprilie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, declarate de către avocatul Goncear Vasile în numele inculpatului și de către inculpatul

Guja Ion XXX, născut la XXX,
originar din XXX, domiciliat în
XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 03.10.2017 – 10.04.2018;
2. Instanța de apel: 06.06.2018 – 30.01.2019;
3. Instanța de recurs: 05.04.2019 – 17.07.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Orhei, sediul central din 10 aprilie 2018, Guja Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.145 alin.(2) lit.e¹) Cod penal la 16 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Prima instanță a constatat că, Guja Ion, la 05 iunie 2017, în jurul orei 21.00, în propriul domiciliu din XXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în cadrul unei certți apărute în mod subit, din motive ostile, cu scopul de a-l omorî pe fratele său Guja Nicolae, relație de rudenie ce-i oferă lui Guja Nicolae, în contextul prevederii art.133¹ lit.b) Cod penal, calificativul de membru de familie al lui Guja Ion, în mod intenționat i-a aplicat lui Guja Nicolae multiple lovituri cu un ciocan, pumnii și picioarele peste tot corpul și în regiunea capului, organ vital al corpului, cauzându-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, sub formă de traumă cranio-cerebrală deschisă, plăgi (5) contuzie pe cap, hemoragii în țesuturile moi pericraniene, fractură înfundată a osului occipital stâng, hemoragii subarahnoidiene parțiale, cu erupere în ventriculii cerebrali, fracturi costale bilaterale, în rezultatul cărora, victima Guja Nicolae a decedat pe loc.

Prin acțiunile sale, Guja Ion a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.145 alin.(2) lit.e¹) Cod penal - omorul unei persoane, săvârșit asupra unui membru de familie.

3. La data de 21 mai 2018, împotriva sentinței a declarat apel inculpatul, care a solicitat casarea acesteia, invocând că prima instanță s-a bazat exclusiv pe declarațiile mincinoase ale martorului Jucova Tatiana; - a apreciat critic declarațiile acesteia unde a spus că între el și fratele lui nu a existat nicio ceartă și că fratele deja era decedat când a plecat Jucova Tatiana de la ultimul; - martorul Jucova Tatiana trebuia să figureze în învinuirea procurorului ca fiind cauza principală și participant activ la decesul fratelui; - acțiunile lui au purtat un factor spontan, văzând cele întâmplare între fratele și concubina lui, mai mult, nici nu l-a recunoscut; - nu este de acord cu pedeapsa aplicată

cu închisoare pe un termen de 16 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis și cu nimicirea corpurilor delictive - ciocanul de fier, căruia nu i-a fost efectuată o expertiză pentru a determina a cui sunt urmele și sângele de pe el; - cauza penală nu a fost examinată până la sfârșit și nu au fost audiați toți martorii, ca de exemplu cumnata lui - Ciotu Maria.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, apelul declarat de către inculpat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că, prima instanță a dat apreciere corectă probelor administrate și circumstanțelor cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate, fiind întrunite toate elementele constitutive ale acesteia.

Consecvent, instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile martorului Jucova Tatiana și actele cauzei: - procesele-verbale de cercetare la fața locului din 15.06.2017, 17.06.2017 și 21.06.2017 (f.d.9-12, 17-27, 28-32, 33-35 v.1), de examinare a obiectului din 21.06.2017 (f.d.36-38 v.1) și rapoartele de expertiză judiciară nr.344 din 21.06.2017, nr.180/D din 29.08.2017 și nr.263 din 30.08.2017 (f.d.60-61, 63-64, 67-71 v.1).

Astfel, instanța de apel a precizat că probele enumerate și apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, dezbăt în totalitate argumentele inculpatului privind nevinovăția sa, acestea fiind aduse în scopul eschivării de la răspundere penală.

Cu referire la declarațiile martorului Jucova Tatiana, instanța de apel a menționat că, nu există temei de a le desconsidera, or, martorul a dat declarațiile sub jurământ, fiind avertizat de răspundere penală, precum și, fiind audiat la diferite etape ale urmăririi penale și în prima instanță, a dat declarații analogice, consecvente și care sunt în coroborare cu celelalte probe, or, prin raportul de expertiză judiciară se probează faptul că, victima a fost lovită de mai multe ori, iar acest fapt indică la netemeinicia versiunii inculpatului precum că, victima a decedat în rezultatul unei căzături accidentale. Totodată, este probat faptul că martorul Jucova Tatiana a avut și plăgi provocate de cuțit. Prezența acestor plăgi este în coroborare cu declarațiile martorului, potrivit cărora, ultima a reușit să ia cuțitul de la inculpat.

Consecvent, instanța de apel a precizat că declarațiile martorului Jucova Tatiana constituie o probă directă a vinovăției inculpatului în comiterea faptei incriminate.

5. La data de 26 martie 2019 – avocatul Gonciar Vasile în numele inculpatului și la 28 martie 2019 – inculpatul, au declarat recursuri ordinare împotriva hotărârilor judecătorești care, indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.4), 6), 8) Cod de procedură penală, solicită - inculpatul - casarea hotărârilor, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, - avocatul Gonciar Vasile în numele inculpatului - casarea hotărârilor și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, pe motiv că, judecata a avut loc fără participarea apărătorului; - contrar voinței inculpatului, instanța l-a admis pe avocatul Caraman Igor să-i reprezinte interesele; - instanța a respins cererea inculpatului privind amânarea ședinței de judecată pentru a contracta un avocat care să-i apere interesele; - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - nu au fost întrunite elementele infracțiunii; - instanța a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; -

vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate, nu este probată; - prima instanță a refuzat solicitarea inculpatului de a fi audiat repetat martorul Jucova Tatiana; - declarațiile acesteia sunt contradictorii; - corpul delict – ciocanul nu a fost supus expertizei; - sentința de condamnare este bazată pe presupuneri și pe declarațiile mincinoase ale martorului Jucova Tatiana; - nu au fost constatate relații ostile între Guja Ion și Guja Nicolae sau alte motive pentru comiterea infracțiunii; - cauza penală nu a fost examinată până la sfârșit și nu au fost audiați toți martorii, ca de exemplu cumnata lui - Ciotu Maria.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În susținerea recursului, recurenții invocă temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.4), 6), 8) Cod de procedură penală, care statuează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când judecata a avut loc fără participarea apărătorului, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Astfel, analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recursurile declarate, Colegiul penal constată că nici unul dintre acestea nu și-a găsit confirmare.

După cum rezultă din conținutul recursurilor, autorii acestora nu sunt de acord cu condamnarea inculpatului, considerând că lipsesc probe care ar confirma vinovăția acestuia în săvârșirea infracțiunii imputate.

La acest capitol Colegiul penal menționează că, sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Colegiul constată că, prima instanță, conform prevederilor art.314 Cod de procedură penală, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de către părți, a audiat inculpatul, partea vătămată și martorii, a cercetat materialele administrate de către organul de urmărire penală, pe care le-a apreciat în mod obiectiv și care au format convingerea instanței că, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită integral.

Instanța de apel, respectând prevederile art.414 Cod de procedură penală, a supus unei verificări minuțioase toate probele administrate în cauză, le-a dat o apreciere justă, din punct de vedere al pertinentei și concludenței, și a conchis asupra temeiniciei soluției pronunțate de prima instanță privind vinovăția inculpatului de cele incriminate.

Probele enumerate la pct.4 al prezentei decizii și care au fost puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului, au fost examinate complet și obiectiv, acestea demonstrând faptul comiterii de către inculpat a infracțiunii incriminate, fiind corect apreciate de către instanțele de fond.

Astfel, în urma examinării cererii de apel, instanța de apel întemeiată a concluzionat despre existența elementelor componente ale infracțiunii imputate inculpatului Guja Ion, inclusiv vinovăția acestuia, argumentând totodată, netemeinicia afirmației apelantului, precum că nu a comis fapta.

Cu referire la criticile recurenților privind felul în care instanțele au apreciat probele administrate în prezenta cauză penală, Colegiul menționează că aceste critici și argumentele aduse nu se încadrează în niciun temei dintre cele prevăzute de art.427 alin.(1) Cod de procedură penală. Aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în instanța de fond, fie în instanța de apel, iar dezacordul unei părți în acest sens, nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

Consecvent, făcând o analiză a temeiurilor indicate în recursuri în raport cu apelul declarat și textul deciziei, Colegiul constată că recursurile repetă textul apelului, argumentele expuse de recurent fiind anterior invocate în apel, iar instanța de apel examinându-le în ansamblu și dându-le o apreciere corespunzătoare, conform art.414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, a indicat temeiurile de fapt și de drept care au dus la emiterea respectivei soluții, precum și motivele adoptării ei.

Colegiul penal menționează că, în contextul expus, reiterarea de către instanța de recurs a alegațiilor instanței de apel este inoportună, Colegiul penal considerându-le legale și întemeiate.

Or, Colegiul penal va ține seama și de jurisprudența CtEDO, și nu va impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond, dat fiind că, în cazul în care acestea și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis vs Spania, Helle vs Finlanda*), din care motiv, fără a reitera întreaga motivare a instanțelor de fond, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, conchide asupra existenței faptei și vinovăției inculpatei.

Cu referire la argumentele recurenților că, cauza penală nu a fost examinată până la sfârșit și nu au fost audiați toți martorii, ca de exemplu cumnata lui Guja Ion - Ciotu Maria, precum și că a fost respinsă cererea inculpatului privind audierea repetată a martorului Jucova Tatiana, Colegiul penal menționează că aceste nu sunt întemeiate, or, în partea ce o privește pe Ciotu Maria, aceasta, din motive de sănătate, a solicitat examinarea cauzei în lipsa ei (f.d.78 v.2). Mai mult, Ciotu Maria nu este un martor ocular și declarațiile acesteia nu sunt decisive, ea fiind recunoscută, în respectivul proces penal, succesorul părții vătămate Guja Nicolae.

În partea ce o privește pe Jucova Tatiana, Colegiul penal reține că, în ședința de judecată din 23.01.2018, avocatul Caraman Igor a solicitat audierea acesteia, la data de 02.02.2018, fiind audiată, inculpatul având posibilitate să-i adreseze întrebări (f.d.2, 11 v.2). Or, examinând materialele cauzei, se conturează că, solicitările inculpatului și a apărătorilor acestuia, venite ulterior audierii martorului Jucova Tatiana în instanța de judecată, au avut scopul tergiversării procesului penal.

În context, Colegiul penal precizează că potrivit, art.20 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene

rezonabile. Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

Prin urmare, având obligația pozitivă de a respecta asigurarea termenului rezonabil de judecare a cauzei, comportamentul instanței, în sensul descris supra, se încadrează în limitele legii procedural penale, inculpatului fiindu-i puse la dispoziție toate instrumentele prevăzute de legea procesual penală pentru apărare.

Cu referire la argumentul avocatului Goncear Vasile, precum că inculpatului i-a fost încălcat dreptul la apărare, Colegiul penal a conchis că, acesta nu este întemiat.

Or, potrivit art.67 alin.(1), (2), (3¹) Cod de procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuیتului, învinuitului, inculpatului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

În calitate de apărător în procesul penal pot participa: 1) avocatul; 2) alte persoane abilitate prin lege cu atribuții de apărător; 3) un avocat din străinătate în cazul în care acesta este asistat de o persoană indicată la pct.1).

Avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat dobândește calitatea de apărător în momentul în care coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat emite decizie privind acordarea asistenței juridice calificate.

Totodată, potrivit art.69 alin.(1) pct.10) și 70 alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală, participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în cazul în care interesele justiției cer participarea lui în ședința de judecată în primă instanță, în apel și în recurs, precum și la judecarea cauzei pe cale extraordinară de atac. Organul de urmărire penală sau instanța solicită desemnarea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie, iar bănuیتul, învinuitul, inculpatul nu are apărător ales.

Prin urmare, reieșind din materialele cauzei, având în vedere că inculpatul nu avea apărător ales, în temeiul normelor precitate, instanța i-a solicitat Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat delegarea unui avocat care să-i acorde lui Guja Ion asistență juridică garantată de stat.

Totodată, Colegiul penal menționează că, în cazul în care, inculpatul dorea contractarea unui avocat ales, era în drept să o facă, indiferent dacă în proces, la acel moment, era reprezentat de un avocat din oficiu, însă, pe tot parcursul procesului penal, a ezitat să o facă, la fiecare ședință de judecată susținând că nu este de acord ca avocatul respectiv să-i reprezinte interesele, de fiecare dată invocând același motiv, că „nu este satisfăcut de calitatea serviciului acordat de el, nu m-a ajutat la înscrierea cererii pe care am scris-o.”

În ce-l privește pe avocatul Caraman Igor, Colegiul penal a constatat că, anume acesta figurând în cererea de recurs a avocatului Goncear Vasile, fiind invocat că instanța l-a admis contrar voinței inculpatului, i-a reprezentat interesele ultimului în baza mandatului nr.0918125 din 03.11.2017, fiind încheiat contractul de asistență juridică nr.01-125/17 din 03.11.2017, pe verso-ul documentului, fiind semnătura inculpatului și acordul său ca anume acest avocat să-i reprezinte interesele (f.d.159 v.1).

Totodată, Guja Ion, la 11 noiembrie 2017, a mai încheiat cu avocatul Caraman Igor un contract de asistență juridică (f.d.140 v.2).

Astfel, ținând cont de circumstanțele elucidate, de comportamentul inculpatului în proces, care prin orice mijloace încerca tergiversarea examinării cauzei în instanțele de fond, precum și de normele de procedură penală indicate supra, instanța de recurs constată că, cele invocate de către avocatul Goncear Vasile în recurs, nu au justificare legală, acțiunile instanței fiind în limitele legii procesual penale, inculpatului fiindu-i respectat dreptul la apărare, beneficiind totodată, de un proces echitabil în sensul art.6 din Convenția EDO.

Prin urmare, temeiurile invocate de către recurenți se combat prin materialele cauzei și nu se semnalizează în esență presupusa eroare de drept, iar hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și care, în totalitatea lor, resping argumentele recursurilor.

Decizia instanței de apel corespunde prevederilor art.394 Cod de procedură penală, este bine argumentată, motivată, fiind legală și întemeiată. Colegiul penal nu a constatat existența vreunei grave erori de drept, care ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că temeiurile invocate de către recurenți nu sunt acceptabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar servi temei pentru instanța de recurs în vederea casării hotărârii contestate, din care considerente, Colegiul penal va dispune inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Goncear Vasile în numele inculpatului Guja Ion și de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2019, în cauza penală în privința inculpatului Guja Ion, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la 15 august 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma